

ОПТИМІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Аналіз якості державних видатків дозволяє зрозуміти та оцінити роль держави в економіці. Визначення якості державних видатків встановлюється залежно від їх цілей. Збільшення кількості витрат не забезпечує зростання ефективності їх використання – державні видатки потрібно оцінювати відповідно до того, чи сприяють вони економічному зростанню, макроекономічній стабільності або сталому розвитку.

За структурою видатків державного бюджету України можна визначити вплив держави на економіку та результат цього втручання, а також пріоритетні напрями розвитку країни. Ефективне використання державних коштів завжди було, є і буде основною метою кожного з урядів, що діяли в Україні. Наразі державні видатки скореговані непередбаченою обставиною – війною – через що витрати на оборону зросли. Проте це не єдиний фактор, що дисбалансував систему видатків, адже ця проблема є нагальною вже протягом багатьох років та потребуватиме дієвих рішень і після закінчення війни. На сьогоднішній день проблема оптимізації видатків стоїть досить гостро і є неоднозначно водночас. У сучасних умовах варто правильно визначити важливість і вагомість діяльності всіх державних ланок і в результаті – раціонально розділити державні кошти. Крім пропорційного поділу важливо врахувати результат і успішність так званих «інвестицій». Тобто плануючи видатки державного бюджету потрібно насамперед вирішувати актуальні проблеми, але і водночас вкладати кошти в ті галузі, що забезпечуватимуть розвиток в майбутньому.

Видатки на освіту, охорону здоров'я та інфраструктуру завжди розглядаються як джерело фінансування найбільш продуктивних суспільних благ та послуг. В Україні недостатні видатки й нераціональне їх використання, орієнтоване на утримання закладів освіти й охорони здоров'я, а не на задоволення потреб населення, є наслідком того, що система навчання та медицини сьогодні характеризується досить невисокою якістю послуг і відсутністю заохочення кадрів до якісної роботи.

Освіта є тим суспільним явищем, що впливає на всі економічні галузі та сфери, а також – це вагомий чинник, що забезпечує досягнення високих темпів економічного зростання й підвищення добробуту населення в цілому. На сьогодні, всі високорозвинені країни світу підтримують провідні позиції за допомогою якісного фінансування освіти. Для досягнення позитивних результатів насамперед потрібно забезпечити дотримання та виконання всіх статей Закону «Про освіту», зокрема про її фінансування, а також сконцентрувати увагу на додаткових видатках, задля збільшення кількості кваліфікованих спеціалістів, які зацікавлені у роботі та розвитку сфер їх компетенції.

Охорона здоров'я – чинник, який також визнаний одним із найважливіших, адже має вагоме значення для розвитку соціальних, економічних і суспільних процесів. Збільшення фінансування медицини необхідне для покращення якості послуг, а також для залучення на роботу молодого та перспективного персоналу, для вирішення певною мірою проблеми корупції даної галузі та впровадження стабільної системи соціального страхування населення.

Питома вага державних видатків на освіту й охорону здоров'я є сталою величиною (Стаття 78 Закону України «Про освіту» визначає, що держава забезпечує асигнування на освіту в розмірі не менше, ніж 7% ВВП за рахунок державного, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством), але абсолютна величина фінансування є дуже малою порівняно з країнами-економічними лідерами. Отже, варто зазначити, що країни з середнім рівнем доходу в усіх регіонах є найбільшими інвесторами і саме на цьому рівні розвитку потрібно найкраще профінансувати ці галузі.

Підвищення якості державних видатків у країнах, що розвиваються, має важливе значення для їх економічного розвитку. Впровадження найкращих практик у сфері державних видатків може відіграти вирішальну роль у досягненні цілей сталого розвитку країною.